

Cuprins

Table of contents	15
Prefață	25
„Legal instruments of civil law for environmental protection”	27
Considerații generale	39

PARTEA I

DREPTUL DE PROPRIETATE ȘI PROTECȚIA MEDIULUI. LIMITĂRI ALE DREPTULUI DE PROPRIETATE PRIN REGLEMENTĂRI LEGALE DE PROTECȚIE A MEDIULUI	41
---	-----------

Capitolul I. Drepturile reale principale. Scurt istoric al evoluției dreptului de proprietate	47
--	-----------

<i>Secțiunea 1. Drepturile patrimoniale. Clasificarea drepturilor reale.....</i>	<i>47</i>
--	-----------

1. Comparație între drepturile reale și drepturile de creanță	48
2. Categoriile juridice intermediare.....	52
2.1. Obligațiile propter rem.....	52
2.2. Obligații scriptae in rem.....	54
2.3. Drepturile de creație intelectuală	55
2.4. Distincția dintre servituți, obligații propter rem, obligații contractuale asumate între vecini și raporturi factice de vecinătate	56

<i>Secțiunea 2. Evoluția dreptului de proprietate și a limitărilor sale</i>	<i>59</i>
---	-----------

1. Proprietatea în dreptul roman.....	59
1.1. Formele primitive de proprietate: Proprietate colectivă, proprietate familială și proprietate individuală	59
1.2. Proprietatea în dreptul roman clasic.....	61

2. Proprietatea în dreptul francez.....	62
2.1. Protecția proprietății asupra bunurilor mobile	63
2.2. Trecerea la proprietatea imobiliară.	
Socializarea dreptului de proprietate	64
<i>Secțiunea 3. Dreptul de proprietate. Proprietate imobiliară</i>	
<i>privată și publică: semnificația actuală a unei deosebiri</i>	
<i>tradiționale</i>	<i>66</i>
1. Prevederi referitoare la caracterele, conținutul și	
limitele dreptului de proprietate publică în	
legislația românească.....	66
2. Prevederi referitoare la conținutul, caracterele și	
limitele dreptului de proprietate privată în legislația	
românească	71
3. Controlul public asupra proprietății private și	
protecția bunurilor de mediu	77
3.1. O digresiune cu privire la tipologia	
convențională a dreptului de proprietate în	
sistemele common law	79
3.2. Evoluția istorică a distincției dintre	
proprietatea publică și proprietatea privată.....	82
3.3. Problemele secolului al XX-lea	86
4. Drepturile comercializabile de poluare. Regimuri	
„mixte” de proprietate în scopul protecției	
mediului.....	88
4.1. Drepturile comercializabile de poluare în	
teorie	92
4.2. Drepturile comercializabile de poluare în	
practică.....	94
4.3. Drepturile comercializabile de poluare și	
drepturile de dezvoltare transferabile.....	100
4.4. Unele posibile concluzii.....	102
<i>Secțiunea 4. Dreptul de proprietate și limitele sale în</i>	
<i>jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului</i>	<i>103</i>
1. Privarea de proprietate.....	106
2. Reglementarea folosinței bunurilor	106
3. Atingerea adusă substanței dreptului de proprietate.....	107
4. Controlul de proporționalitate	108
5. Dreptul la un mediu sănătos în jurisprudența CEDO	109

Capitolul II. Limitele dreptului de proprietate	119
<i>Secțiunea 1. Considerații generale și criterii de clasificare</i>	119
<i>Secțiunea 2. Limitele materiale ale exercitării dreptului de proprietate privată</i>	123
1. Considerații generale	123
2. Suprafața terenului	124
3. Spațiul suprapus terenului (suprasolul)	124
4. Subsolul	125
5. Terenurile cu ape	126
<i>Secțiunea 3. Limite legale ale dreptului de proprietate stabilite în interes privat</i>	129
1. Folosirea apelor	130
2. Întrebuițarea izvoarelor	132
3. Obligația de grănițuire	133
4. Dreptul de îngădire	134
5. Alte limite legale ale dreptului de proprietate privată – fostele servituți legale	135
5.1. Picătura streșinii	135
5.2. Distanța și lucrările intermediare cerute pentru anumite construcții, lucrări și plantații	135
5.3. Vederea asupra proprietății vecinului	136
5.4. Dreptul de trecere	138
5.5. Alte limite legale	141
<i>Secțiunea 4. Limitări care privesc exercițiul dreptului de dispoziție juridică asupra unor categorii de bunuri</i>	143
1. Cauze de inalienabilitate legală	144
2. Dreptul de preempțiune	146
<i>Secțiunea 5. Limitări voluntare stabilite în interes privat, în materie imobiliară, în cadrul raporturilor de vecinătate</i>	149
Subsecțiunea 1. Dreptul de servitute	149
1. Clasificarea servituților	152
2. Caracterele juridice ale dreptului de servitute	153
3. Modalități de constituire a servituților	155
3.1. Constituirea servituților prin act juridic	155
3.2. Dobândirea servituții prin uzucapiune	156
4. Reguli privind exercitarea și conservarea servituții	156
4.1. Drepturile proprietarului fondului dominant	156

4.2. Obligațiile proprietarului fondului dominant	157
4.3. Drepturile proprietarului fondului aservit	157
4.4. Obligațiile proprietarului fondului aservit.....	158
5. Acțiunile în apărarea servituții	158
6. Stingerea servituțiilor	159
Subsecțiunea 2. Cauze de inalienabilitate voluntară.	
Limite convenționale ale exercitării dreptului de	
proprietate privată.	160
1. Clauza de inalienabilitate (<i>pactum de non aliendo</i>)	160
2. Clauza de inalienabilitate în Noul Cod civil român	163
Secțiunea 6. Limite judiciare stabilite în interes privat, în	
materie imobiliară, în cadrul raporturilor de vecinătate	166
1. Tulburările de vecinătate. Aspecte de drept	
comparat	167
2. Abuzul de drept și raporturile de vecinătate în	
legislația din România	191
Secțiunea 7. Limite legale ale dreptului de proprietate	
stabilite în interes public	201
1. Servituțiile administrative.....	201
2. Limite legale ale dreptului de proprietate stabilite	
în interes general.....	206
2.1. Servituțiile instituite prin Legea minelor și	
Legea petrolului	206
2.2. Servituțiile instituite prin Legea energiei	
electrice și prin Legea gazelor	210
2.3. Restricțiile aeronautice.....	213
2.4. Dreptul de a folosi subsolul oricărei proprietăți	
imobiliare pentru lucrări de interes public	
general.....	214
2.5. Obligația proprietarilor de terenuri cu	
destinație agricolă de a asigura cultivarea	
acestora și protecția solului.....	215
2.6. Obligațiile instituite prin Legea vânătorii nr.	
407/2006	219
Secțiunea 8. Situații care afectează existența dreptului de	
proprietate privată. Exproprierea pentru cauză de utilitate	
publică.....	220

1. Noțiune. Definiție	220
2. Sediul materiei.....	222
3. Obiectul exproprierii pentru cauză de utilitate publică	222
4. Procedura exproprierii	223
4.1. Utilitatea publică	223
4.2. Măsuri premergătoare exproprierii	226
4.3. Procedura de expropriere propriu-zisă și stabilirea despăgubirilor.....	228
5. Transferul dreptului de proprietate. Efecte în plan juridic.....	229
6. Dreptul de retrocedare a imobilului expropriat	230
7. Exproprierea pentru utilitate publică și regulile de urbanism	232
8. Titularul dreptului de expropriere	233

Capitolul III. Limitări ale dreptului de proprietate izvorâte din respectarea sarcinilor privind protecția mediului

235

<i>Secțiunea 1. Limitări ale dreptului de proprietate datorate respectării regimului juridic general al protecției așezărilor umane</i>	237
1. Regulile de urbanism.....	239
2. Amenajarea teritoriului și protecția mediului	243
2.1. Regimul juridic al zonelor construite protejate	244
3. Interdicția de reducere a suprafeței și schimbării destinației terenurilor amenajate ca spații verzi.....	245
<i>Secțiunea 2. Limitări ale dreptului de proprietate rezultând din necesitatea protecției și conservării patrimoniului cultural</i>	247
1. Limitări ale atributului folosinței dreptului de proprietate datorate regimul juridic al protecției monumentelor istorice	247
2. Regimul de protecție și conservare a monumentelor istorice care fac parte din lista patrimoniului mondial	254

3. Regimul juridic al protecției patrimoniului arheologic	255
4. Regimul juridic privind protejarea patrimoniului cultural național mobil.....	257
<i>Secțiunea 3. Servitutea stabilită prin legea apelor.....</i>	<i>262</i>
<i>Secțiunea 4. Limitări ale dreptului de proprietate născute din necesitatea conservării biodiversității</i>	<i>264</i>
1. Regimul juridic general privind protecția biodiversității în România	264
2. Protecția peșterilor.....	267
3. Conservarea patrimoniului geologic.....	267
4. Regimul juridic special de protecție și conservare a Rezervației Biosferei „Delta Dunării”	268
<i>Secțiunea 5. Limitări ale dreptului de proprietate vizând protecția solului și a ecosistemelor forestiere</i>	<i>271</i>
1. Protecția solului și obligațiile de mediu	272
1.1. Protecția solului prin lucrări de amenajări și îmbunătățiri funciare.....	274
2. Protecția ecosistemelor forestiere.....	277
2.1. Fondul forestier național și implicațiile sale asupra dreptului de proprietate în lumina prevederilor Codului silvic – Legea nr. 46/2008	280
2.1.1. Fondul forestier proprietate publică.....	285
2.1.2. Fondul forestier proprietate privată	286
2.1.3. Vegetația forestieră din afara fondului forestier național	288
2.1.4. Gestionarea fondului forestier prin amenajamente silvice	289
2.1.5. Asigurarea integrității fondului forestier național.....	290
2.1.6. Dreptul de preempțiune al statului pentru enclavele din fondul forestier proprietate publică a statului sau zonele limitrofe acestuia.....	295
2.2. Regimul juridic al perdelelor forestiere de protecție	297
În loc de concluzii	298

PARTEA A II-A**PREVENIREA ȘI REPARAREA PREJUDICIULUI****ASUPRA MEDIULUI, ÎN CONTEXTUL****REGLEMENTĂRILOR EUROPENE ȘI NAȚIONALE 303****Capitolul 1. Răspunderea civilă pentru prejudiciul****ecologic. Considerații generale 303**

1. Fundamentele răspunderii civile în dreptul mediului 303
 - 1.1. Răspunderea subiectivă în dreptul mediului 308
 - 1.2. Răspunderea civilă rezultată din tulburările de vecinătate 310
 - 1.3. Răspunderea obiectivă în dreptul mediului 312
2. Condițiile generale ale răspunderii civile pentru prejudiciul ecologic 318
 - 2.1. Prejudiciul 318
 - 2.1.1. Clasificarea prejudiciilor 318
 - 2.1.2. Specificitatea prejudiciului ecologic 319
 - 2.1.2.1. Condițiile generale ale prejudiciului reparabil 325
 - 2.1.2.2. Recunoașterea jurisprudențială a prejudiciului ecologic 328
 - 2.2. Fapta ilicită 333
 - 2.3. Legătura de cauzalitate 335
 - 2.3.1. Legătura de cauzalitate și dreptul mediului. Referințe jurisprudențiale privind legătura de cauzalitate în dreptul mediului 336
 - 2.4. Culpa 340

Capitolul 2. Răspunderea civilă pentru prejudiciul**ecologic în legislația românească 341***Secțiunea 1. Răspunderea civilă pentru prejudiciul ecologic în condițiile O.U.G. nr. 195/2005 privind protecția mediului 341*

1. Răspunderea obiectivă, independentă de culpă 344
2. Răspunderea solidară în cazul pluralității a autorilor 345

<i>Secțiunea 2. Ordonanța de urgență nr. 68/2007 privind răspunderea de mediu cu referire la prevenirea și repararea prejudiciului asupra mediului</i>	347
1. Aspecte introductive și de drept comparat	347
1.1. Jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene în materia prevenirii și reparării daunelor aduse mediului	350
2. Prejudiciul adus mediului în viziunea Ordonanței de urgență nr. 68/2007 privind răspunderea de mediu cu referire la prevenirea și repararea prejudiciului asupra mediului	362
2.1. Domeniul de aplicare	371
2.2. Competențe	374
2.3. Acțiuni preventive	376
2.4. Acțiuni reparatorii	377
2.5. Dreptul la acțiune	380
2.6. Suportarea și recuperarea costurilor	381
2.7. Instrumente financiare	383
2.8. Cooperarea cu state membre ale Uniunii Europene	383
2.9. Sancțiuni	385
3. Considerații finale	386

Capitolul 3. Reglementări speciale privind răspunderea civilă în dreptul mediului

1. Răspunderea civilă în domeniul daunelor nucleare	392
2. Răspunderea civilă a producătorilor pentru pagubele generate de produsele cu defecte	399
3. Răspunderea civilă reglementată de Legea vânătorii și protecției fondului cinegetic	403
4. Răspunderea civilă reglementată de Codul aerian	404

Capitolul 4. Răspunderea civilă și principiul precauției

1. Aspecte generale	406
2. Originea principiului. Aspecte de drept comparat	407
3. Principiul precauției și răspunderea civilă	412

3.1. Riscul	416
3.2. Prejudiciul	419
3.3. Proportionalitatea	420
4. Referințe jurisprudențiale privind principiul precauției	421
5. Câteva considerații finale	424

PARTEA III

ROLUL CONTRACTULUI ÎN PROTECȚIA MEDIULUI 426

Capitolul 1. Eficiența juridică a contractelor încheiate în scop exclusiv de protecție a mediului 431

Secțiunea 1. Multiplicarea contractelor încheiate în scopul protecției mediului 431

1. Contractele administrative..... 431

1.1. Contractele având ca obiect lupta împotriva poluării..... 433

1.2. Contractele încheiate în scopul protecției unei arii naturale 436

2. Contractele de drept privat 438

2.1. Acordurile încheiate în scopul protecției mediului 439

2.1.1. Contractele de cote de emisii de gaze cu efect de seră..... 440

2.1.2. Contractele de transferuri de deșeuri 443

2.2. Parteneriatele de drept privat 445

Secțiunea 2. Dimensiunea voluntaristă a contractelor având drept scop protecția mediului 446

1. O dimensiune voluntaristă recunoscută..... 447

2. O dimensiune voluntaristă nuanțată 448

Capitolul 2. Eficacitatea juridică a contractelor ce nu vizează în mod direct protecția mediului 451

1. Obligația de informare cu privire la problemele de mediu 451

2. O eficacitate subordonată existenței obligațiilor de mediu 453

2.1. Obligațiile de mediu în contractele administrative	454
2.2. Obligațiile de mediu în contractele de drept privat	455
3. O eficacitate subordonată pertinentei obligațiilor de mediu	456
3.1. O pertinentă discutabilă.....	457
3.2. O pertinentă perfectibilă.....	458
Capitolul 3. Reglementările de mediu - factor de evoluție a contractului	460
1. Instrumentul contractual în serviciul protecției mediului.....	460
2. O relație contractuală preocupată de protecția mediului.....	464
În loc de concluzii	467
BIBLIOGRAFIE	471